

FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITY KARLOVY
V PRAZE

Ústav germánských studií

Štěpán Zbytovský, Ph.D.

Ústav germánských studií

Filozofická fakulta

Univerzita Karlova v Praze

Náměstí Jana Palacha 2

11638 Praha 1

Prag, den 8. 6. 2015

Posudek k bakalářské práci

TOŠOVSKÁ, Alžběta. *Hamburg, eine Kulturstadt*. Praha: FF UK, 2015, 58 S.

Mediální obraz měst je v současnosti namnoze určován zájmem o ekonomické, demografické, komunálně-politické či jiné sociální ukazatele. Již proto je text Alžběty Tošovské, mapující kulturní profil Hamburku, počinem chvályhodným. V přehledném členění představuje její práce nejprve hlavní milníky dějin města od počátků po současnost, jeho architektonickou a urbánní tvář, církevní stavby, univerzitu a informace z dějin hudby. Za stěžejní považují následující dvě větší kapitoly věnované hamburským muzeím a divadlům. Následuje stručná kapitola k literatuře a médiím.

Před posouzením dílčích částí a aspektů práce je třeba předeslat, že předložená bakalářská práce v logickém a přehledném členění nabízí skutečně zasvěcený a informativní pohled na Hamburg jako kulturní fenomén a scénu. Coby oponent se však v následujícím výkladu soustředím na kritická místa ve struktuře a Bakalářská práce jistě nemusí mít charakter samostatné vědecké studie, nicméně by měla alespoň naznačovat postup od identifikace problému přes volbu metody a systematické zpracování materiálu až po formulaci výsledných tezí. Tuto linii v předložené práci neshledávám. Stejně tak není nikde odůvodněno, proč se autorka věnuje právě výše zmíněným aspektům hamburského kulturního života, a nikoli třeba filmu, hudbě (nad několik zmínek v jednom odstavci a informace o hudebním divadle), kulturním festivalům či aktuálnímu výtvarnému umění. Je nasnadě, že téma veškerého kulturního provozu v Hamburku by překračovalo rámec bakalářské práce, právě proto však by bylo dobré učiněný výběr odůvodnit.

Úvodní pasáž informuje výčtem o postupu výkladu – měla by ovšem také nebo snad především odůvodnit, proč je téma práce zajímavé, naléhavé, proč je její řešení žádoucí.

Ústav germánských studií

Náčrt dějin města se věnuje kulturně nepochybně relevantním fenoménům jako je vznik a vývoj hamburského (arci)biskupství nebo demografický vývoj Hamburku. Pokud ovšem mluví o tom, že počátkem 19. století se město označovalo jako „Freie Hansestadt“ (12, šlo myslím oficiálně o „Freye und Hansestadt“), především by tím však měla autorka být upozorněna, že zcela vynachala fenomén hansy, který po staletí formoval tvář města, a zcela nepochybně i kulturní aspekty (jak, to by mohla být jedna z otázek pro obhajobu). Místy líčení ztrácí logickou návaznost, na (zkreslenou) informaci o 130 tisících obyvatelích města „v 19. století“ (tamtéž), navazuje věta o dosažení statusu milionového města „před první světovou válkou“. To by znamenalo, že se prakticky během jedné dekády počet obyvatel zesateronásobil? V kapitole věnované historii bych nakonec místo údajů o typech zde (ko-)produkovaných letounů spíše očekával zaměření na kulturní dějiny – třeba stručný přehled, ve kterých epochách německých dějin umění byli hamburští umělci a instituce zvláště silně zastoupeni a jak tyto epochy popřípadě ovlivnily charakter města.

Příkladem informací, které jsou sice správné a jistě nikoli nedůležité, avšak lze je těžko nějak smysluplně uchopit, je pasáž věnovaná hamburské univerzitě (s. 16n.). Výčtu fakult je zde věnována nejobsáhlejší pozornost. Naproti tomu o roli, kterou hrála univerzita například pro generaci „osmašedesátníků“, účasti studentů či studentských spolků do kulturního života ani jiné skutečnosti jdoucí nad statistická data, se autorka nezmiňuje.

Výběr muzejních domů, kterým autorka věnuje bližší pozornost, je úvodem 3. kapitoly konstatován, nikoli však vysvětlen – je zastoupeno vždy jedno muzeum určitého typu, nebo jde o náhodný výběr? V případě Internationales Maritimes Museum je nepochybně vhodné nastínit význam přístavu pro město, zde ovšem text o přístavu co do rozsahu znatelně převažuje nad výkladem o samotném muzeu (výčet expozic v jednotlivých částech). Muzejní expozice jsou stručně popsány co do tématu – zajímavé by bylo se ptát, zda nemá některá z expozic či muzejí zajímavou výstavní koncepci, strategii práce s publikem apod.?

Kapitola 4 nabízí zajímavé informace o hamburských divadlech, leč trpí podobnými neduhy, jaké jsem naznačil výše: nikde nejde nad stručný informativní výčet témat a událostí, bez pokusu alespoň místy uchopit dramaturgii daného divadla koncepčněji. V oddílku 4.1.2. autorka zpravuje o úspěchu muzikálu Cats a čtenář neznalý dějin muzikálu by se mohl domnívat, že toto dílko Andrewa Webera Lloyda mělo premiéru právě v Hamburku v roce 1986. Hamburská inscenace ale nebyla ani první německojazyčným provedením. Místo propagačně laděných stanovisek o tom, že diváky diváky lákala zejména „neobvyklá melodie, napínavý příběh, skvostná scéna, nezvyklé kostýmy a perfektné herecé výkony“ (39), by se mohla nabízet otázka, jak se hamburské provedení lišilo od slavné (slavnější?) vídeňské verze např. s Ute Lemperovou.

Ústav germánských studií

Kapitola pátá se zaměřuje zejména na literaturu. Údaje o spisovatelích Nossackovi, Borchertovi, Rühmkorfovi, Lenzovi, Fichtem jsou sice jaksi na místě, ale zůstávají izolované, bez vzájemné souvislosti. V kontextu výkladu o kulturním charakteru města by možná spíš mělo smysl zaměřit se na struktury a instituce, které nesou hamburský literární život v jeho společenské dimenzi – např. letmo zmíněný velmi aktivní Literaturhaus, Junges Literaturhaus, literární periodika apod.

Výklad je doplněn fotografiemi hamburských reálií, pořízenými autorkou práce. Ty dokumentují nepochybnou píli, s níž obešla takřka všechny pojednávané památky a instituce. Na druhou stranu fotografie zůstávají čistě ilustrativní, prakticky zaměnitelné s jakýmikoli propagačními obrázky – možnost vyjádřit vlastní pohled na město zajímavějšími kompozicemi či momentkami z kulturního života města naplněna bohužel nebyla.

V porovnání se standardem bakalářských prací je jazyk práce vyvážený a kultivovaný, prokazuje jistotu vyjadřování odpovídajícího povětšinou gramatické normě. Autorka by se nicméně měla naučit spolehlivějšímu užití členu (určitý vs. neurčitý vs. nulový), místy dochází k syntaktickým kolizím („Nicht nur, die Stadt wurde vernichtet“ místo „Nicht nur, dass die Stadt vernichtet wurde“ apod.). Poměrně málo časté jsou elementární chyby jako „In Hamburg ältestem Speicher...“ (22). Lexikální a stylistické výkyvy jsou zřetelnější: např. když se tvrdí, že „Wegen der Begeisterung wurde das Stück noch einmal im Jahre 2013 aufgeführt.“ (39),

K dobru je práci třeba přičíst zjevný zájem autorky o problematiku, který ji dovedl mj. k rozhovorům s Jitkou Jílkovou a Evou-Marií Schattauerovou, a informativnost výsledného přehledu. Jistě ovšem nejde prakticky nikde o analýzu, natož o „obširnou analýzu“ kulturních institucí města. Poslední otázka k obhajobě tedy je: Jakým směrem by se dle zájmů autorky celá práce či některá z kapitol mohla rozvinout, aby nabyla charakteru odborného / analytického / vědeckého pojednání?

Text přes vyslovené komentáře a připomínky splňuje nároky na tento typ práce, proto ji doporučuji k obhajobě, jež dle mého názoru může v optimálním případě aktivního přístupu autorky aspirovat na celkovou známku *velmi dobře*.

Mgr. Štěpán Zbytovský, Ph.D.